

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Datum 12 december 2008

Ons kenmerk S/2008033015

Onderwerp Antwoorden op vragen van het lid Poppe over asbest in een
onderzeeër

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de vragen van het lid Poppe (SP) over asbest in een onderzeeër (ingezonden 19 november 2008 met kenmerk 2008Z07158 / 2080905740).

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

drs. J.G. de Vries

Defensie

1

**Hoelang zit asbest al verwerkt in installaties aan boord van de Hr. Ms. Zeeleeuw? 1)
Wat is de oorzaak van vezelvorming? Hoe kan het dat dit nu pas wordt ontdekt?**

Al bij de bouw van de Hr. Ms. Zeeleeuw eind jaren tachtig is aan boord asbest verwerkt. Bij het Marinebedrijf van de Defensie Materieelorganisatie wordt de aanwezigheid van asbest in installaties geregistreerd in het "asbeststatusboek", dat op het interne netwerk van Defensie en voor schepen op CD-rom is gepubliceerd. Onderzoek van asbestdeskundigen heeft aangetoond dat het toegepaste asbestmateriaal doorgaans een goede binding heeft en er geen vezelvorming optreedt. Vezelvorming kan alleen bij mechanische beschadigingen ontstaan. Vanwege de onderhoudssystematiek was het tot op heden niet noodzakelijk de installatie te openen, waardoor de asbestvezels niet eerder zijn aangetroffen.

2

Is al bekend of in de andere onderzeeërs ook asbest aanwezig is in installaties? Zo ja, hoe zijn deze installaties onderhouden?

De situatie aan boord van de andere drie onderzeeboten van de Walrusklasse is gelijk aan die aan boord van Hr. Ms. Zeeleeuw; de installaties worden op dezelfde wijze onderhouden.

3

Wil de terminologie 'registratieprocedures ingesteld' zeggen dat nagegaan wordt hoeveel mensen een mogelijke asbestbesmetting kunnen hebben opgelopen? Zo neen, hoe weet u dan hoeveel mensen er in asbestbesmetting hebben gewerkt?

4

Krijgen deze mensen een officiële verklaring, wanneer en in welke geschatte concentratie, ze mogelijk met asbest in aanraking zijn gekomen? Zo neen, waarom niet? Hoe waarborgt u de toekomstige rechtszekerheid van het personeel inzake schadevergoeding indien onverhoopt een ernstige asbestziekte zich na jaren openbaart?

Volgens de standaardprocedure wordt iedere constatering van asbest gemeld als 'melding onveilige situatie'. Daarnaast worden de betrokken personeelsleden gewezen op de

Defensie

mogelijkheid om een persoonsregistratie gevaarlijke stoffen formulier in te vullen dat wordt verwerkt in hun persoonsdossiers, zodat de mogelijke besmetting is vastgelegd. Iedere werknemer heeft het recht dit dossier op te vragen en in te zien.

Defensie doet bij asbestgerelateerde aandoeningen geen beroep op de verjaringstermijnen die gelden voor schadeclaims. Voorts gelden er voor de toepasselijke rechtspositionele aanspraken op basis van de Kaderwet militaire pensioenen geen verjaringstermijnen. Hiermee is de rechtszekerheid van de defensiemedewerker gewaarborgd.

5

Hoe wordt, met het uitsluiten van de besmette installatie van routinematig onderhoud, de adequate werking van deze installatie ondervangen?

Buiten het groot onderhoud, zoals dat momenteel aan boord van Hr. Ms. Zeeleeuw wordt uitgevoerd, behoeft de installatie geen routinematig onderhoud. Hierdoor kan de installatie gesloten blijven en bestaat er geen gevaar voor besmetting.

1) http://www.mindef.nl/actueel/nieuws/2008/11/20081114_asbestvezels_onderzeeboot.aspx